

امور تحریریه ایچون فؤاد بکه
وامور اداره ایچون آرتین افندی به
مراجعت اولنور.

— ۱۴ —

مسئله کمزه موافق آثار قبول اولنور.
درج اولمیان اوراق اعاده اولنماز.

مجله علمی و ادبی

اداره خانه سی باب عالی جاده سنده
۵۲ نومرولی « شرکت مرتبیه »
مطبعه سیدر.

— ۱۴ —

استانبول ایچون سنه لکی مطبعه دن
آلغی شرطیله ۴۰ طشره لره پوسته
اجرتیله برابر ۶۰ غروشدر.

نسخه سی ۱ غروش

پنجشنبه کونلری نشر اولنور ادبی، فنی و صناعی غزتر در

نسخه سی ۱ غروش

تراجم احوال

«قوپر نيق» [۱]

انسانلر، طبيعت بشريه مقتضاسندن اوله رق، بالجه علمو مدن اول فن هيئت تامل ايتشاردر دينيله بيلير. سماوات ايله محيطي بولندقلري عوالم حقدده استحصال معلومات آرزوسي، بالجه ارباب فنوني من القديم جداً اشغال ايدمه كلسدر. بوباده اك زياته همتي سبق ايدن ذات ترجمه حالي عرض ايدمه جكمز «قوپر نيق» در، مومي ايله كشفيات واقعه سييله، كورمكده اولديغيمز هيئت مجموعه سياراتك صورت ترتيب و انتظامي — يكديكرينه مخالف بر چوق فرضيات دائره سندن قور تاره رق — صحت مقيرون اولق اوزره تعين ايله مشدر.

«نيقو قوپر نيق» ۱۴۷۳ سنه ميلاديه سي شباطنك اون طقوزنجي كوني بولونيه كائن «تورن» قصبه سنده تولد ايتمشدر. پدري «قراقووي» اهاليسندن اولديغيني كبي والده سي ده «واتر بورد» فاملياسنه منسوب اولوب «واري» باش راهنك همشيره سي ايدى. پدري نزدنده، لاثين حروفاتي اوكرندكن صوكره اكال تحصيل ايجون «قراقووي» يه عزيمت ايتدى اوراده كنديسنى سلك طبابت قبول ايتديردى؛ مؤخرأ براشتياق تام ايله علوم رياضيه وفن هيئت تحصيلنه بدل وجود ايتدى. بر آزالق رومالى هيئتشناس مشهور «ردزى اومونتاس» نام ذاتك صيت و شهرت علمكيريته مفتون اوله رق بالخاصه آنى كورمك ايجون ايتاليابه قدر اختيار مشاق سفر ايتمه قرار و يردى. شو سياحتدن لايقيه استفاده ايتمش اولق ايجون، كنج رياضى، رساملغه، هيكتراشلفه چالشمش و — روايت كوره — بو صنعتده دخی تماميله موفق اولمش. بو صورتله حاضر.

مهليكه سنه مقاومت ايدمه بيلدكلري بعض تجربه لردن آكلاشلمشدر. فقط، محبوس و متعفن هوانك قوه متلفه سنه اكثريتله هدف اولانلر كنجلره چوق قلدردر. اويله ايسه، مشكات حياتلري هنوز تنوره باشلامش اولان كنجلري «سموم روبه محفوظه سي»، «انقطاع تنفس فرونلري» نامنه سزاوار اولان يتاقلقلره قغوشلره طيقمق كبي مضر و خطرناك برشي تصور اوله بيليرمي؟ اوروباده، متورملري و حق ورمه آتيا مستعد بولنانلري خدمت عسكريه دن اخراج ايديو رلر: حالبوكه اردولرده بو خسته لكدن وفات ايدنلر ك ياخود بو علتى قازانانلر ك عددي دهشت آور قلوبدر. بونكده سببي ثابت بئجره لي قغوشلدر. اشخاص متعدده جانبدن اشغال اولنان بر محلك، (فابريقه، مذاكره اوطه سي، صنف، يتاق اوطه سي كبي) على الدوام هوا سي دكيشدر لمللى و اوشومه مك ايجون اونستنده ايصيدماليدر. فقط، هر حالده صغوق، بريرده تراكم ايدن نفس قدر تهليكه لي دكلدر.

مايعات عضويه تلقينندن صرف نظر اولندقدده، على الاتصال تجديد و تبديل هوا، كيجه، كوندوز كاملاً آچيق و تيز هوا ده اصرار اولنان بر حيات روح افزا ورم عاتك تدويسنده منفعت كليده سي. مشهود اولان بر چاره يكانه در. اويله اولديغيني حالده، كرك بو كبي علل و امراض مهليكه دن تخليص كريسان ايتك، كرك آنلردن وقايه نفس و حيات ايله مك خصوصنده، خانه و اوطه لرك صيق صيق جام و بئجره لريني كشاد ايدره ك درونلريني تفريح ايتملى، اجتماع كاهام اولان (قهوه و تياتروكي) يرلردن قاجمالي و الحاصل بشقه لرك جكرلردن سوزيلوب چيقان فاسد و مردهار هوايي تنفس ايتمه مليدر.

(مابعدى وار) م. م. حسين

فساديني موجب اولان سم رنويدر، ديه بيلير. بوفساددن دولايي ورم باسيلي آق جكر اوزرنده كوك صاله رق نشو و نما بوله بياير. «باقتر يولوژى» ده بر قاعده كليده وارددر: بر آدمك بدننده تكون ايدن بر ميتروب، او آدمك يورغوناق ياخود مسكراتك كثر استعمالى، آجلى، محن و مشاق، فرط برودت و يا حرارت كبي اسباب ايله، ياخود كندينى قصداً زهرله مكدن احترازاً دفع و اخراجنه مجبور اولديغى سمومك تراكم و ازدهاميله قوتى تناقص ايتمه كجه بيومر.

بز، انسانلر، بر ريميقروب كومه لري اولديغيمز جهته و قوعى محتمل اولان بر فلاكت انديشه سييله دوچار ضعف اولديغيمز ائشاده ديكر ميقر و بيلر طرفدن اكل اولنورز. بونك ايجوندر كه آچيق هوا ده تعيش ايدن و باعث ضعف اوله حق برسيد كرفتار اولمين آدمه ورم آتارى اصلاً كورولمز. بونك نتيجه عمليه سي: بئجره لري آچيق طومقدر.

بالذات ياخود بشقه لري طرفدن تنفس اولنان بر ذره قدر هوايي ممكن مرتبه تكرار تنفس ايتمه مليدر. يازين بئجره لريكر تماميله آچيق و قيشين ياري آچيق اوله رق ياتيكز. صغوق آلمدن قور قارسه كز صوبا كز تومعه ديكي صورتده يتاق اوطه كز ده بتون كيجه آتشي محافظه ايدمه بيلير سكر.

اوروپاده تياترولري هوالديرماق عادتى بر معامله جنايتكارانه در: هم بوسوز بك كركچكر، زيرا هر كون وقوع بولمده اولان وفياتك قسم اعظمى بو عادتك نتيجه و خيمه سيدر. هر پرده آراسنده هوا تجديد اولنالميدر. بوده، يازين سرين هوا و قيشين صيچاق هوا جلب ايدمك صورتيه بك قولاييدر.

يتاق اوطه لريله قغوشلره كنجه بونلر حقيقي بر ريميقروب فابريقه سيدر؛ اختيار حيوانلر ك كنجلردن زياته نفسك تاثيرات

لاندقین صوکره اول امرده «بولونی» ه
عنیمت ایله اوراده هیئت علماسندن
«دومینیک ماریا» نام ذاتک درسلینه دوام
ایله مش. ذکاسی، فطاتی درخال خواجه سنک
مظهر تقدیر و تحسینی اوله رق داخل داره
رفاقت و محبتی اولدینی کبیرومایه وقوع عنیمتده
«رژئی اومونتاس» جانبندن دخی عین صورتله
حسن قبول و معامله کوره مشدر. نهایت اکتساب
علوم و فنون یولنده سنه لرحه سی و غیرتدن
صوکره کندوسنه برمسالک دائمی تعیین
ایتمک اوزره وطننه عودت ایتمش و «فرو آن
بورغ» شهرینه مواصلتده اوراده بولسان
عموجہ سی سایه سنده برراهمک ایله تأمین
معیشته موفق اولمشدر. معلومات فیهنک
جمله سنی ایشته بو استراحت زمانده تخریر
و تالیق ایتمشدر. مؤخرآ پک بیوک شهرته
نائل اولمش اولان بو عالم شهرک الی الابد
پایدار اولان کشفیاتی بیاه کیریشمزدن
اول انسانیتی، خیر خواهلغنی سنجیده
میزان تدقیق ایدلم: بو ذات مدت
حیاتنده باشلیج اوج شیله اشتغال ایتمشدرکه
برنجیسی جناب حقه عبادت؛ ایکنجیسی فقرا
خستکانه مجانا اجرای مداوات؛ اوجنجیسی
دخی هرشیدن عزیز بیلدیکی تحصیل و تعلیم
خصوصارندن عبارتدر. قوپرنیق منفعت
شخصییدن اول قدر تجرد ایتمشدرکه
املاکی اداره ایچون دفعاتله دعوت اولمش
اولدینی حالده قبول ایتماش وزیر اداره
سندده بولنان آدمیر حقنده فوق العاده
صدق و استقامت ابراز ایتمشدر. بو صورتله
حیاتی و طنداشلرینک سعادت حالی اوغرنده
استعمال ایتمش و موقعنک ارتفاعی مناسبتیه
اوزمانه قدر صودن محروم قالمش اولان
«فرو آن بورغ» شهرینه صو کتیرهک
مقصیدیه صو ایله متحرک برماکنه ایجاد ایله
مشدرکه فرانسه قرالی اون دردنجی «لونی» نک
ورسایل سرانیه صو اجرا ایتک اوزره

«مارلی» شهرنده انشا ایتدیرهش اولدینی
ماکنه یه بونک، مودل اتخاذ ایدلدیکی مرویدر.
«قوپرنیق» ایتالیان عودتنده هر
زماندن زیاده برتهالکله هیئت حقنده تدقیقات
و ترصداته قویولدی. متقدمیندن اک مشهور
هیئت شناسلر یکدیگریله پک جزوی متناسب
اولق اوزره قارمه قاریشق برطاقم اصولدن
بشقه اثر برافرا مشلر ایدی.

اول امرده اصول مذکورہ یی یکدی
گریله بالتطبیق بو باده اجرای تدقیقاته
گیریشهرک کاشاک صورت ترتیب و انتظامیه
اک زیاده متناسب اوله بیله جک بر اصول
و نتیجہ چیقارمق ممکن اولوب اوله میه جفی
آراشدیردی. قبل المیلاد التجی عصرده
کسب اشتہار ایتمش اولان «فیثاغور» شمسی،
عالم سیاراتک مرکز یکانه سی اولق اوزره
تلقی ایتمش؛ بوندن اوج عصر صوکره
«ابولونیوس دو پرز» نام عالمده کونشک،
سیارات سائر تابعیه سیله برابر ارضک
اطرافنده دور ایتدیکنه ذاهب اولمش ایدی.
قبل المیلاد ایکنجی عصرده یشامش اولان
«هیپارک» نام ذاتک قولنجہ ارض، کواکبک
دور ایتدکاری دائرنک تمامیه مرکزنده
بولنجہ یور ایدی، میلادک ایکنجی عصرنده
کسب شهرت ایدن «پتوله» ایسه متقدم
مینک فرضیاتی برلشتدیردک بر اصول
احداث ایتمش ایدی که اون درت عصر مدت
مقبول انام عد اولنان بو اصول اقتضاسنجہ
شمس، قمر و سیارات سائر ارضک اطراف
فنده دوران ایتکله برابر بولردن هر برینک
مرکز لری حرکات منحنی لری تعیین ایدم جک
صورته، اوافق برر دائره ترسیم ایله دکارینه
قانع اولق ایجاب ایتمشدر. «قوپرنیق» اصول
مذکوره ایچنده صحتہ اک زیاده قریب اولانی
آله رق کندی نامه منسوب اولان اصولی
انک اوزرینه ابتنا ایله دیکندن احداث ایتدیکی
بو اصول مو جبنجه ارضه، بری کندی محوری

اوزرنده کی دور یومیسی (حرکت یومیه سی)
و دیگری شمک اطرافنده اولان دور
سنویسی اولق اوزره یالکز ایکی دور
اسناد ایتمش و بو صورتله کره سمانک بالجله
علام ظاهریه سنی حل و کشف قولای اولدینی
میدان وضوحه حقیقه مشدر. بو باده کی کشفیات
و تدقیقات مخصوصه سنی و متقدمیندنک، یا خود
معاصرینک مدوناتی ایچنده مصادف نظر
مطالعہ سی اولان روایاتی یکدیگریله مقایسه
و تطبیق ایله بر نتیجہ صحیحہ چیقارمق و بناء علیه
«دو اوربیوم سلستیوم رددولوسیو منیوس»
نامه تالیف ایله دیکی اثره کشفیاتک جمله سنی
جمع و تالیق ایچون لاقول یکرمی اوج سنه یه
محتاج بولنیور ایدی.

«قوپرنیق»، اسلافنک هدف اوله قاری
وجهله، افکار باطله اصحابنک طعن و تشنیعه
دوچار اوله جفتسندن قورقوب اثرینی ایچہ
زمان میدانہ قویه مده دی. لکن بو صروده بر
طاقم افکار جدیدہ انتشاره باشلامش
اولدینندن طول مدت اختیار سکوت
ایتمه سی کنیدینسنجه تهلککینی موجب اوله بیلیر
ایدی. زیرا ذاتا بر طاقم حاسد لری قوجه
هیئت شناس علمینده دندان تعرضی او-
زاتمشلر ایدی. بناء علیه ترده محل کوره-
مده دی. اثرینک «نوراه برغ» ده طبعی ایچون
شاگردی و محبی اولان «رنیکوس» نام
ذاتی همان مأمور ایتدی. اثرینی اولزمان
پاپالق مقامنده بولنان اوجنجی «پول» ک
نامه اهدا ایدمک مشارالیه یازدینی مکتوبده:
«اکر اثر ناچیزانه قبول اولنورسه
معتزضلرک طعن و تشنیعندن قورتوله جفم
طبیعیدر». یولنده اداره کلام ایتمشدی.
کتابنک ایلمک نسخہ سنی مطالعه ایتدیکی زمان
یتمش یاشنده بولندینی حالده وفات ایتدی
(۲۴ مایس سنه ۱۵۴۳). و طنداشلری
مومی الیهک ابقای نامی ایچون بر چوق آثار
انشا ایتدیره شلردر.